

- **translated title:**
Protokół do Europejskiego Kodeksu Zabezpieczenia Społecznego
- **original title:**
Protocole to the European Code of Social Security
- **identification number of the convention:**
ETS No. 048a
- **place of the translation:**
Warsaw
- **body responsible for the translation:**
Biuro Informacji Rady Europy / Information Office of the Council of Europe
- **status of the translation:**
unofficial
- **host item:**
based on: *Wybór konwencji Rady Europy*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 1999 (ISBN 83-01-13035-0), verified by the Information Office of the Council of Europe.

Protokół do Europejskiego Kodeksu Zabezpieczenia Społecznego¹

Strasburg, 16 kwietnia 1964 roku

European Treaty Series (ETS) / Série des traités européens (STE) Nr 48a

Preambuła

Państwa członkowskie Rady Europy, sygnatariusze niniejszego protokołu,
zdecydowane ustanowić wyższy poziom zabezpieczenia społecznego niż określony w postanowieniach Europejskiego Kodeksu Zabezpieczenia Społecznego, podpisanego w Strasburgu dnia 16 kwietnia 1964 r. (zwanego dalej „Kodeksem”);
pragnące skłonić państwa członkowskie Rady do wysiłku w celu osiągnięcia tego wyższego poziomu, uwzględniając uwarunkowania gospodarcze każdego z krajów,
uzgodniły następujące postanowienia, opracowane przy współpracy Międzynarodowego Biura Pracy:

ROZDZIAŁ I

W stosunku do każdego państwa członkowskiego Rady Europy, które ratyfikowało Kodeks i niniejszy protokół i w stosunku do każdego państwa, które przystąpiło do obu tych dokumentów, poniższe postanowienia zastąpią odpowiednie artykuły, ustępy i punkty Kodeksu:

Artykuł 1, ustęp 1, punkt h ma następujące brzmienie:

Wyrażenie „dziecko” oznacza:

- i. dziecko mające mniej niż szesnaście lat; lub
- ii. dziecko, które nie ukończyło wieku, w którym kończy się obowiązek szkolny lub dziecko mające mniej niż piętnaście lat, zgodnie z tym, co zostanie ustalone. Jednakże w przypadku dziecka kontynuującego naukę, uczącego się zawodu lub dziecka chorego, wyrażenie to należy rozumieć jako dziecko mające mniej niż osiemnaście lat.

Artykuł 2, ustęp 1, punkt b ma następujące brzmienie:

- b) co najmniej osiem z Części od II do X, w stosunku do których zainteresowane państwo członkowskie podjęło zobowiązania wynikające z Kodeksu, zgodnie z jego art. 3, przy czym Część II liczy się za dwie, a Część V za trzy części;

¹ Tłumaczenie ma charakter nieoficjalny.

Artykuł 2, ustęp 2 ma następujące brzmienie:

2. Warunek określony w pkt b poprzedniego ustępu zostanie uznany za spełniony, jeżeli:

- a) stosowanych jest co najmniej sześć z Części od II do X, w stosunku do których zainteresowane państwo członkowskie podjęło zobowiązania wynikające z Kodeksu zgodnie z jego art. 3, przy czym przynajmniej jedną jest Część IV, V, VI, IX lub X; oraz
- b) dowiedzione jest, że obowiązujące ustawodawstwo w dziedzinie zabezpieczenia społecznego odpowiada którejkolwiek z kombinacji przewidzianych w poprzednim punkcie, uwzględniając:
 - i. fakt, że niektóre działy wymienione w pkt a niniejszego ustępu przewyższają normy Kodeksu, jeżeli chodzi o zakres stosowania lub poziom świadczeń lub jeżeli chodzi o jedno i drugie;
 - ii. fakt, że niektóre działy wymienione w pkt a niniejszego ustępu przewyższają normy Kodeksu, poprzez przyznanie dodatkowych świadczeń wymienionych w Addendum 2 do Kodeksu zmienionego niniejszym protokołem; oraz
 - iii. działy nie osiągające poziomu norm określonego w Kodeksie.

Artykuł 9 ma następujące brzmienie:

Osobami podlegającymi ochronie będą:

- a) ustalone grupy pracowników najemnych, stanowiące łącznie co najmniej 80% ogółu pracowników najemnych, a także małżonki i dzieci członków tych grup; lub
- b) ustalone grupy ludności zawodowo czynnej, stanowiące łącznie co najmniej 30% ogółu mieszkańców, a także małżonki i dzieci członków tych grup; lub
- c) ustalone grupy mieszkańców, stanowiące łącznie co najmniej 65% ogółu mieszkańców.

Artykuł 10, ustępy 1 i 2, ma następujące brzmienie:

1. Świadczenia obejmować będą przynajmniej:

- a) w przypadku stanu chorobowego:
 - i. opiekę lekarzy ogólnych, w tym wizyty domowe oraz opiekę lekarzy specjalistów w ustalonych przypadkach;
 - ii. leczenie szpitalne, w tym utrzymanie w szpitalach, pomoc lekarzy ogólnych i lekarzy specjalistów zależnie od potrzeby, zabiegi pielęgniarские i inne konieczne zabiegi dodatkowe;
 - iii. zaopatrzenie we wszystkie niezbędne, podstawowe środki farmaceutyczne i w inne środki specjalistyczne uznane za konieczne; oraz
 - iv. zachowawcze leczenie dentystyczne dzieci chronionych; oraz
- b) w przypadku ciąży, porodu i ich następstw:
 - i. opiekę prenatalną, opiekę w czasie porodu i po porodzie, udzielaną przez lekarza lub dyplomowaną położną;
 - ii. hospitalizację, jeśli jest konieczna; oraz

iii. zaopatrzenie w leki.

2. Świadczeniobiorca lub jego żywiciel może zostać zobowiązany do udziału w kosztach otrzymanej opieki lekarskiej:

- a) w przypadku stanu chorobowego; jednakże zasady dotyczące tego udziału powinny być tak ustalone, by nie stanowiły zbyt dużego obciążenia i udział świadczeniobiorcy lub jego żywiciela nie przekraczał:
 - i. jeżeli chodzi o opiekę lekarzy ogólnych i lekarzy specjalistów poza szpitalem: 25%;
 - ii. jeżeli chodzi o leczenie szpitalne: 25%;
 - iii. jeżeli chodzi o zaopatrzenie w leki: średnio 25%;
 - iv. jeżeli chodzi o zachowawcze leczenie dentystyczne: 33 ⅓%;
- b) w przypadku ciąży, porodu i ich następstw, tylko jeżeli chodzi o zaopatrzenie w leki, udział świadczeniobiorcy lub jego żywiciela nie powinien przekraczać średnio 25%; zasady dotyczące tego udziału powinny być tak ustalone, by nie stanowiły zbyt dużego obciążenia;
- c) jeżeli udział określony jest ryczałtowo w jednakowej wysokości dla każdego przypadku leczenia lub zalecenia środków farmaceutycznych, to ogół opłat dokonanych przez wszystkie osoby chronione za każdą z grup świadczeń wymienionych w pkt a lub b nie może przekroczyć określonego procentu całości kosztów tej grupy w danym okresie;

Artykuł 12 ma następujące brzmienie:

Świadczenia, o których mowa w art. 10, będą udzielane przez cały czas trwania przypadków objętych ochroną z tym wyjątkiem, że okres hospitalizacji może być ograniczony do 52 tygodni w każdym przypadku choroby lub do 78 tygodni w ciągu kolejnych trzech lat.

Artykuł 15, punkty a oraz b, ma następujące brzmienie:

- a) ustalone grupy pracowników najemnych, stanowiące łącznie co najmniej 80% ogółu pracowników najemnych; lub
- b) ustalone grupy ludności zawodowo czynnej, stanowiące łącznie co najmniej 30% ogółu mieszkańców; lub

Artykuł 18 ma następujące brzmienie:

Świadczenie, o którym mowa w art. 16, będzie udzielane przez cały czas trwania przypadków objętych ochroną, z możliwością odstąpienia od wypłaty świadczenia przez pierwsze trzy dni zawieszenia zarobku, z zastrzeżeniem, że okres udzielania świadczenia może być ograniczony do 52 tygodni w każdym przypadku choroby lub do 78 tygodni w ciągu kolejnych trzech lat.

Artykuł 21, punkt a ma następujące brzmienie:

Osobami podlegającymi ochronie będą:

- a) ustalone grupy pracowników najemnych stanowiące łącznie co najmniej 55% ogółu pracowników najemnych; lub

Artykuł 24 ma następujące brzmienie:

1. Jeżeli ochroną objęte są grupy pracowników najemnych, okres udzielania świadczenia, o którym mowa w art. 22, może być ograniczony do 21 tygodni w ciągu 12 miesięcy lub do 21 tygodni w każdym przypadku zawieszenia zarobku.

2. Jeżeli ochroną objęci są wszyscy mieszkańcy, których dochody w czasie trwania przypadków objętych ochroną nie przekraczają ustalonego poziomu, to świadczenie, o którym mowa w art. 22, będzie udzielane przez cały czas trwania przypadków objętych ochroną. Okres udzielania ustalonego świadczenia, zapewnianego bez względu na poziom zasobów, może zostać ograniczony zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu.

3. W przypadku, gdy ustawodawstwo krajowe przewiduje zróżnicowane okresy wypłaty świadczenia w zależności od długości okresu opłacania składek i/lub od uprzednio otrzymanych świadczeń w ustalonym okresie, postanowienia ust. 1 będą uważane za wypełniane, jeżeli przeciętny okres udzielania świadczenia wynosić będzie najmniej 21 tygodni w ciągu 12 miesięcy.

4. Świadczenie może nie być wypłacone:

- a) przez trzy pierwsze dni w każdym przypadku utraty zarobku, licząc dni bezrobocia przed i po okresowym zatrudnieniu, nie przekraczającym okresu ustalonego jako jeden przypadek utraty zarobku, lub
- b) przez pierwsze sześć dni w okresie dwunastu miesięcy.

5. Jeżeli chodzi o pracowników sezonowych, okres udzielania świadczenia i okres wyczekiwania może zostać dostosowany do warunków zatrudnienia.

6. W każdym kraju powinny zostać podjęte środki dla utrzymania wysokiego i stałego poziomu zatrudnienia, a także powinny zostać przyjęte stosowne ułatwienia w celu pomocy osobom bezrobotnym w znalezieniu nowej, odpowiedniej pracy, szczególnie dotyczy to służb zatrudnienia, kursów szkolenia zawodowego, pomocy przy przenoszeniu się, jeśli to konieczne, do innego regionu w celu znalezienia odpowiedniej pracy oraz innych związanych z tym służb.

Artykuł 26, ustępy 2 i 3, ma następujące brzmienie:

2. Ustalony wiek nie będzie przekraczać 65 lat. Jednakże może zostać ustalony wiek wyższy, pod warunkiem że liczba mieszkańców, która ten wiek ukończyła, stanowi nie mniej niż 10% ogółu mieszkańców między 15 rokiem życia a ustalonym wiekiem, o który chodzi. Jeżeli ochroną objęte są tylko ustalone grupy pracowników najemnych, to ustalony wiek nie powinien przekraczać 65 lat.

3. Ustawodawstwo krajowe może przewidzieć zawieszanie wypłaty świadczeń, jeżeli osoba, która miałaby do nich prawo, wykonuje pewne ustalone prace zarobkowe lub może przewidzieć zmniejszenie świadczeń opartych na składce, jeżeli zarobek świadczeniobiorcy przekracza ustaloną wysokość.

Artykuł 27, punkty a oraz b, ma następujące brzmienie:

Osobami podlegającymi ochronie będą:

- a) ustalone grupy pracowników najemnych, stanowiące łącznie co najmniej 80% ogółu pracowników najemnych;
- b) ustalone grupy ludności zawodowo czynnej, stanowiące łącznie co najmniej 30% ogółu mieszkańców.

Artykuł 28, punkt b ma następujące brzmienie:

- b) zgodnie z postanowieniami art. 67, jeżeli ochroną objęci są wszyscy mieszkańcy, których dochody w czasie trwania przypadków objętych ochroną nie przekraczają ustalonego poziomu. Ustalone świadczenie powinno być jednakże zapewniane, niezależnie od poziomu dochodów, ustalonym grupom osób, określonym w pkt a lub b art. 27, z zastrzeżeniem wymogu spełnienia warunków dotyczących stażu, które nie mogą być ostrzejsze niż te, o których mowa w ust. 1 art. 29.

Artykuł 32, punkt d ma następujące brzmienie:

- d) utrata środków utrzymania przez wdowę lub dzieci z powodu śmierci żywiciela rodziny.

Artykuł 33 ma następujące brzmienie:

Osobami podlegającymi ochronie będą ustalone grupy pracowników najemnych, stanowiące łącznie co najmniej 80% ogółu pracowników najemnych, a jeżeli chodzi o świadczenia należne w razie śmierci żywiciela rodziny, również małżonki i dzieci pracowników najemnych należących do tych grup.

Artykuł 41 ma następujące brzmienie:

Osobami podlegającymi ochronie będą, jeżeli chodzi o świadczenia okresowe:

- a) ustalone grupy pracowników najemnych, stanowiące łącznie co najmniej 80% ogółu pracowników najemnych; lub
- b) ustalone grupy ludności zawodowo czynnej, stanowiące łącznie co najmniej 30% ogółu mieszkańców.

Artykuł 44 ma następujące brzmienie:

Łączna wartość świadczeń przyznawanych zgodnie z art. 42 będzie stanowić 2% wynagrodzenia dorosłego robotnika niewykwalifikowanego płci męskiej, wskazanego zgodnie z zasadami określonymi w art. 66, pomnożonego przez łączną liczbę dzieci wszystkich mieszkańców.

Artykuł 48 ma następujące brzmienie

- a) wszystkie kobiety należące do ustalonych grup pracowników najemnych, stanowiących łącznie co najmniej 80% ogółu pracowników najemnych i, jeżeli chodzi o świadczenia medyczne w razie macierzyństwa, również małżonki mężczyzn należących do tych samych grup; lub
- b) wszystkie kobiety należące do ustalonych grup osób zawodowo czynnych, stanowiących łącznie co najmniej 30% ogółu mieszkańców i, jeżeli chodzi o świadczenia medyczne w razie macierzyństwa, również małżonki mężczyzn należących do tych samych grup.

Artykuł 49, ustęp 2 ma następujące brzmienie:

2. Opieka lekarska będzie obejmować przynajmniej:

- a) opiekę przedporodową, opiekę w czasie porodu i po porodzie, udzielaną bądź przez lekarza, bądź przez dyplomowaną akuszerkę;
- b) hospitalizację, jeśli jest konieczna; oraz
- c) środki farmaceutyczne, z zastrzeżeniem, że świadczeniobiorczyni lub jej żywiciel może zostać zobowiązany do udziału w kosztach otrzymywanych środków farmaceutycznych. Zasady tego udziału powinny zostać tak ustalone, by nie stanowiły zbyt dużego obciążenia i by udział świadczeniobiorczyni lub jej żywiciela nie przekraczał średnio 25%. Jeśli udział świadczeniobiorczyni lub jej żywiciela jest określony ryczałtowo w jednakowej wysokości dla każdego przypadku zalecenia środków, to ogół opłat dokonanych przez wszystkie osoby chronione nie może przekroczyć 25% całości kosztów w danym okresie.

Artykuł 54 ma następujące brzmienie:

Przedmiot ochrony obejmować będzie ustalonego stopnia niezdolność do wykonywania pracy zawodowej, jeżeli jest prawdopodobne, że niezdolność ta będzie trwała lub jeżeli utrzymuje się po zaprzestaniu wypłacania zasiłku chorobowego. Jednakże ustalony stopień niezdolności nie może przekraczać dwóch trzecich.

Artykuł 55, punkty a oraz b, ma następujące brzmienie:

- a) ustalone grupy pracowników najemnych, stanowiące łącznie co najmniej 80% pracowników najemnych; lub
- b) ustalone grupy ludności zawodowo czynnej, stanowiące łącznie co najmniej 30% ogółu mieszkańców; lub

Artykuł 56 ma następujące brzmienie:

1. Świadczenie będzie wypłacane okresowo i obliczane:

- a) zgodnie z postanowieniami bądź art. 65, bądź art. 66, jeżeli ochroną objęte są grupy pracowników najemnych lub grupy ludności zawodowo czynnej;
- b) zgodnie z postanowieniami art. 67, jeżeli ochroną objęci są wszyscy mieszkańcy, których dochody w czasie trwania przypadków objętych ochroną nie przekraczają ustalonego

poziomu. Ustalony świadczenie powinno być jednakże zapewniane, niezależnie od poziomu dochodów, ustalonym grupom osób, określonym w pkt a lub b art. 55, z zastrzeżeniem wymogu spełnienia warunków dotyczących stażu, które nie mogą być ostrzejsze niż te, o których mowa w ust. 1 art. 57.

2. Powinny zostać podjęte środki dla zapewnienia funkcjonowania służb rehabilitacji medycznej i readaptacji czynnościowej oraz w celu zachowania ułatwień służących udzielaniu pomocy osobom o zmniejszonej zdolności do pracy w znalezieniu odpowiedniego zatrudnienia, szczególnie dotyczy to służb zatrudnienia, pomocy przy przenoszeniu się, jeśli to konieczne, do innego regionu w celu znalezienia odpowiedniej pracy oraz innych związanych z tym służb.

Artykuł 61, punkty a oraz b, ma następujące brzmienie:

Osobami podlegającymi ochronie będą:

- a) małżonki i dzieci żywicieli rodzin należących do ustalonych grup pracowników najemnych, stanowiących łącznie co najmniej 80% ogółu pracowników najemnych; lub
- b) małżonki i dzieci żywicieli rodzin należących do ustalonych grup ludności zawodowo czynnej, stanowiących łącznie co najmniej 30% ogółu mieszkańców.

Artykuł 62, punkt b ma następujące brzmienie:

- b) zgodnie z postanowieniami art. 67, jeżeli ochroną objęte są wszystkie wdowy i wszystkie dzieci mające status mieszkańca i których zasoby nie przekraczają ustalonego poziomu. Ustalony świadczenie powinno być jednakże zapewniane, niezależnie od poziomu dochodów, małżonkom i dzieciom żywicieli rodzin należących do ustalonych grup osób określonych zgodnie z pkt a lub b art. 61, z zastrzeżeniem wymogu spełnienia warunków dotyczących stażu, które nie mogą być ostrzejsze niż te, o których mowa w ustępie 1 art. 63.

TABELA (ZAŁĄCZNIK DO CZĘŚCI XI)

OKRESOWE WYPŁATY DLA TYPOWYCH ŚWIADCZENIOBIORCÓW

część	przypadki objęte ochroną	typowy świadczeniobiorca	procent
III	choroba	mężczyzna mający małżonkę i dwoje dzieci	50
IV	bezrobocie	mężczyzna mający małżonkę i dwoje dzieci	50
V	starość	mężczyzna mający małżonkę będącą w wieku emerytalnym	45
VI	wypadki przy pracy i choroby zawodowe		
	- niezdolność do pracy	mężczyzna mający małżonkę i dwoje dzieci	50
	- całkowita utrata zdolności zarobkowania	mężczyzna mający małżonkę i dwoje dzieci	
	a) ogólna	a)	50
	b) jeżeli inwalida potrzebuje stałej opieki	b)	66 ⅔

	- osoby pozostałe przy życiu	Wdowa mająca dwoje dzieci	45
VIII	macierzyństwo	kobieta	50
IX	inwalidztwo	mężczyzna mający małżonkę i dwoje dzieci	50
X	osoby pozostałe przy życiu	wdowa mająca dwoje dzieci (lub dwoje dzieci, jeżeli renta wdowia jest wypłacana tylko jeśli nie może ona zaspokoić swych własnych potrzeb)	45

Artykuł 74, ustępy 1 i 2, ma następujące brzmienie:

1. Każde Państwo członkowskie, które ratyfikowało Kodeks i niniejszy protokół, będzie przedkładać Sekretarzowi Generalnemu coroczne sprawozdanie ze stosowania tych dokumentów. Sprawozdanie to przedstawi:

- a) pełne wyjaśnienia dotyczące ustawodawstwa wydanego w celu wykonania objętych ratyfikacją postanowień tych dokumentów; oraz
- b) dowody na to, że dane Państwo członkowskie uczyniło zadość wymogom statystycznym sformułowanym w:
 - i. art. 9 a, b lub c; 15 a lub b; 21 a; 27 a lub b; 33; 41 a lub b; 48 a lub b; 55 a lub b; 61 a lub b, jeżeli chodzi o liczbę osób chronionych;
 - ii. art. 44, 65, 66 lub 67, jeżeli chodzi o wysokość świadczeń;
 - iii. ust. 2 art. 24, jeżeli chodzi o okres wypłacania świadczeń w razie bezrobocia;
 - iv. ust. 2 art. 70, jeżeli chodzi o część środków, które pochodzą ze składek ubezpieczeniowych chronionych pracowników najemnych.

Dowody te będą, w miarę możliwości, przedstawiane w sposób i w porządku zalecanym przez Komitet.

2. Każde Państwo członkowskie, które ratyfikowało Kodeks i niniejszy protokół, przedstawi Sekretarzowi Generalnemu, na jego wniosek, uzupełniające wyjaśnienia dotyczące sposobu, w jaki stosuje postanowienia tych dokumentów objęte ratyfikacją.

Artykuł 75 ma następujące brzmienie:

1. Po zasięgnięciu opinii Zgromadzenia Parlamentarnego, jeśli to właściwe, Komitet Ministrów stwierdzi większością dwóch trzecich głosów, zgodnie z art. 20 ust. d Statutu Rady Europy, czy każde Państwo członkowskie, które ratyfikowało Kodeks i niniejszy protokół, wypełnia przyjęte na siebie, na mocy niniejszych dokumentów, obowiązki.

2. Jeżeli Komitet Ministrów uzna, że któreś z Państw członkowskich, które ratyfikowało Kodeks i niniejszy protokół, nie wypełnia przyjętych na siebie na mocy niniejszych dokumentów obowiązków, to zwróci się do Państwa członkowskiego o podjęcie środków uznanych za konieczne przez Komitet Ministrów dla zapewnienia wypełnienia tych obowiązków.

Artykuł 76 ma następujące brzmienie:

Każde Państwo członkowskie, które ratyfikowało Kodeks i niniejszy protokół, przedkładać będzie co dwa lata Sekretarzowi Generalnemu sprawozdanie na temat stanu ustawodawstwa i praktyki dotyczących postanowień każdej z Części od II do X Kodeksu i Protokołu, które, zgodnie z art. 3, nie zostały wymienione w dokumencie ratyfikacyjnym lub w późniejszej notyfikacji, dokonanej na podstawie art. 4.

Artykuł 79 ma następujące brzmienie:

1. Po wejściu w życie niniejszego protokołu Komitet Ministrów będzie mógł zaprosić każde Państwo nie będące członkiem Rady Europy, by przystąpiło do niego. Przystąpienie to dokona się na warunkach i zgodnie z procedurą ratyfikacji przewidzianymi w niniejszym protokole.

2. Przystąpienie Państwa do niniejszego protokołu nastąpi poprzez złożenie dokumentu przystąpienia Sekretarzowi Generalnemu. Protokół wejdzie w życie wobec tego państwa w rok po złożeniu dokumentu przystąpienia.

3. Zobowiązania i prawa państwa przystępującego będą takie same, jak przewidziane w niniejszym protokole dla Państw członkowskich, które go ratyfikowały.

Artykuł 80 ma następujące brzmienie:

1. Kodeks i/lub niniejszy protokół stosuje się na terytorium metropolitalnym każdego Państwa członkowskiego, w którym one obowiązują, oraz każdego Państwa przystępującego do nich. Każde Państwo członkowskie lub Państwo przystępujące może w chwili podpisywania lub składania dokumentu ratyfikacyjnego lub przystąpienia określić, w drodze deklaracji skierowanej do Sekretarza Generalnego, które terytorium będzie uważane w tym celu za terytorium metropolitalne.

2. Każde Państwo członkowskie ratyfikujące Kodeks i/lub niniejszy protokół lub każde Państwo przystępujące do niego będzie mogło, w chwili składania dokumentu ratyfikacyjnego lub przystąpienia lub w każdej innej późniejszej chwili, notyfikować Sekretarzowi Generalnemu, że Kodeks i/lub niniejszy protokół w całości lub w części i z zastrzeżeniem poprawek wymienionych w notyfikacji, będzie stosowany na którejkolwiek części jego terytorium metropolitalnego, nie wymienionej na mocy ust. 1 niniejszego art. lub na którymkolwiek innym terytorium, które reprezentuje w stosunkach międzynarodowych. Zmiany wymienione w takiej notyfikacji będą mogły zostać uchylone lub poprawione w drodze późniejszej notyfikacji.

3. Każde Państwo członkowskie, które obowiązuje Kodeks lub Kodeks i niniejszy protokół lub każde Państwo przystępujące do nich może, w czasie, gdy Kodeks lub Kodeks i/lub niniejszy protokół będzie mógł zostać przez nie wypowiedziany zgodnie z postanowieniami art. 81, notyfikować Sekretarzowi Generalnemu, że Kodeks i/lub niniejszy protokół przestają być stosowane na którejkolwiek z Części jego terytorium metropolitalnego lub na którymkolwiek z innych terytoriów, na których stosowało Kodeks i/lub niniejszy protokół, zgodnie z postanowieniami ust. 2 niniejszego artykułu.

Artykuł 81 ma następujące brzmienie:

Każde Państwo członkowskie, które ratyfikowało Kodeks i niniejszy protokół lub każde Państwo przystępujące może wypowiedzieć Kodeks i Protokół lub tylko Protokół, lub jedną, lub

kilka z ich Części od II do X tylko po upływie pięciu lat od daty wejścia w życie Kodeksu i/lub Protokołu wobec tego Państwa członkowskiego lub Państwa przystępującego, lub po upływie każdego następnego okresu pięcioletniego, w każdym jednak przypadku przy rocznym okresie wypowiedzenia, notyfikowanym Sekretarzowi Generalnemu. Wypowiedzenie to nie będzie miało wpływu na obowiązywanie Kodeksu i/lub Protokołu w stosunku do innych Państw członkowskich, które je ratyfikowały lub do nich przystąpiły, chyba że liczba tych Stron spadłaby poniżej trzech Państw w przypadku Kodeksu i poniżej trzech Państw w przypadku Protokołu.

Artykuł 82 ma następujące brzmienie:

Sekretarz Generalny notyfikuje Państwom członkowskim Rady Europy, rządów Państw przystępujących, a także Dyrektorowi Generalnemu Międzynarodowego Biura Pracy:

- i. datę wejścia w życie niniejszego protokołu i nazwy Państw członkowskich, które go ratyfikują;
- ii. złożenie każdego dokumentu przystąpienia, dokonane zgodnie z postanowieniami art. 79 i wszystkie inne notyfikacje do niego dołączone;
- iii. każda notyfikację otrzymaną zgodnie z postanowieniami art. 4 i 80;
- iv. każde wypowiedzenie otrzymane zgodnie z postanowieniami art. 81.

ROZDZIAŁ II

1. Żadne Państwo członkowskie Rady Europy nie może podpisać lub ratyfikować niniejszego protokołu bez jednoczesnego lub wcześniejszego podpisania lub ratyfikowania Europejskiego Kodeksu Zabezpieczenia Społecznego.

2. Żadne Państwo nie może przystąpić do niniejszego protokołu bez jednoczesnego lub wcześniejszego przystąpienia do Europejskiego Kodeksu Zabezpieczenia Społecznego.

ROZDZIAŁ III

1. Niniejszy protokół jest otwarty do podpisu dla Państw członkowskich. Podlega on ratyfikacji. Dokumenty ratyfikacyjne będą składane Sekretarzowi Generalnemu, z zastrzeżeniem, jeżeli to konieczne, uprzedniej pozytywnej decyzji Komitetu Ministrów, o której mowa w ust. 4 rozdziału IV.

2. Niniejszy protokół wejdzie w życie w rok po złożeniu trzeciego dokumentu ratyfikacyjnego.

3. W odniesieniu do każdego Sygnatariusza, który ratyfikuje go później, niniejszy protokół wejdzie w życie w rok po złożeniu jego dokumentu ratyfikacyjnego.

ROZDZIAŁ IV

1. Każdy Sygnatariusz pragnący skorzystać z postanowień art. 2 ust. 2 Kodeksu zmienionego niniejszym protokołem, przedłoży Sekretarzowi Generalnemu przed ratyfikacją sprawozdanie wskazujące, w jakim zakresie jego system zabezpieczenia społecznego jest zgodny z postanowieniami niniejszego protokołu.

Sprawozdanie to będzie zawierać przedstawienie:

- a) obowiązującego ustawodawstwa w tej dziedzinie;
- b) dowodów na to, że Sygnatariusz spełnia wymogi statystyczne, sformułowane w następujących postanowieniach Kodeksu, zmienionego niniejszym protokołem:
 - i. art. 9 a, b lub c; 15 a lub b; 21 a; 27 a lub b; 33; 41 a lub b; 48 a lub b; 55 a lub b; 61 a lub b, jeżeli chodzi o liczbę osób chronionych;
 - ii. art. 44, 65, 66 lub 67, jeżeli chodzi o wysokość świadczeń;
 - iii. ust. 2 art. 24, jeżeli chodzi o okres wypłacania świadczeń w razie bezrobocia;
 - iv. ust. 2 art. 70, jeżeli chodzi o część środków, które pochodzą ze składek ubezpieczeniowych chronionych pracowników najemnych; oraz
- c) wszelkich elementów, które Sygnatariusz pragnie, by zostały uwzględnione na mocy ust. 2 i 3 art. 2 Kodeksu, zmienionego niniejszym protokołem.

Dowody te zostaną, w miarę możliwości, przedstawione w sposób i w porządku zalecanym przez Komitet.

2. Zainteresowany Sygnatariusz przedstawi Sekretarzowi Generalnemu, na jego wniosek, wyjaśnienia uzupełniające dotyczące zgodności jego systemu zabezpieczenia społecznego z postanowieniami niniejszego protokołu.

3. Sprawozdanie oraz wyjaśnienia uzupełniające zostaną rozpatrzone przez Komitet zgodnie z postanowieniami ust. 3 art. 2 Kodeksu. Komitet przedłoży sprawozdanie zawierające jego wnioski.

4. Komitet Ministrów stwierdzi większością dwóch trzecich głosów, zgodnie z art. 20 d Statutu Rady Europy, czy system zabezpieczenia społecznego tego Sygnatariusza jest zgodny z postanowieniami niniejszego protokołu.

5. W przypadku stwierdzenia, że system zabezpieczenia społecznego nie jest zgodny z postanowieniami niniejszego protokołu, Komitet Ministrów poinformuje o tym zainteresowanego Sygnatariusza i przekaże mu zalecenia co do sposobu, w jaki zgodność tę można by osiągnąć.

W dowód czego niżej podpisani, należycie upoważnieni w tym celu, podpisali niniejszy protokół.

Sporządzono w Strasburgu dnia 16 kwietnia 1964 roku, w językach francuskim i angielskim, przy czym oba teksty są jednakowo autentyczne, w jednym egzemplarzu, który zostanie złożony w archiwach Rady Europy. Sekretarz Generalny przekaże uwierzytelnione odpisy każdemu z Państw sygnatariuszy i przystępujących, a także Dyrektorowi Generalnemu Międzynarodowego Biura Pracy.

ADDENDUM 2 BRZMI NASTĘPUJĄCO:

DODATKOWE ŚWIADCZENIA

CZEŚĆ II OPIEKA LEKARSKA

1. Kontrola lekarska lub leczenie, zależnie od potrzeb, zabiegi pielęgniarские i inne zabiegi towarzyszące w domach rekonwalescencji, sanatoriach, prewentoriach oraz w placówkach podobnego typu dla zapobiegania gruźlicy; jednakże świadczeniobiorca lub jego żywiciel może zostać zobowiązany do udziału w kosztach udzielonej pomocy do wysokości jednej trzeciej kosztów.

2. Zachowawcze leczenie dentystryczne wszystkich osób chronionych; jednakże świadczeniobiorca lub jego żywiciel, z wyjątkiem dzieci lub kobiet w ciąży, może zostać zobowiązany do udziału w kosztach udzielonej pomocy do wysokości 25% kosztów.

3. Protezy dentystryczne; jednakże świadczeniobiorca lub jego żywiciel może zostać zobowiązany do udziału w kosztach udzielonej pomocy do wysokości połowy kosztów.

4. Opieka udzielana w szpitalach, w tym hospitalizacja, opieka lekarzy ogólnych lub lekarzy specjalistów, zależnie od potrzeb, zabiegi pielęgniarские i inne konieczne zabiegi dodatkowe, bez ograniczenia czasowego.

5. Zabiegi pielęgniarские udzielane w domu oraz pomoc w gospodarstwie domowym; jednakże świadczeniobiorca lub jego żywiciel może zostać zobowiązany do udziału w kosztach udzielanej pomocy, w stopniu, który nie stanowi dla niego zbyt dużego obciążenia.

6. Zaopatrzenie w okulary; jednakże świadczeniobiorca lub jego żywiciel może zostać zobowiązany do udziału w kosztach dostarczonych okularów do połowy wysokości kosztów.

7. Zaopatrzenie w aparaty słuchowe; jednakże świadczeniobiorca lub jego żywiciel może zostać zobowiązany do udziału w kosztach dostarczonych aparatów do połowy wysokości kosztów.

8. Zaopatrzenie w protezy i inne podstawowe aparaty medyczne lub chirurgiczne; jednakże świadczeniobiorca lub jego żywiciel może zostać zobowiązany do udziału w kosztach otrzymanych urządzeń do połowy wysokości kosztów.

9. Jeżeli udział świadczeniobiorcy lub jego żywiciela w kosztach jest określony ryczałtowo w jednakowej wysokości dla każdego przypadku leczenia lub zalecenia środków, to ogół opłat dokonanych przez wszystkie osoby chronione za każdą z grup świadczeń wymienionych w pkt 1, 2, 3, 5, 6, 7 lub 8 nie może przekroczyć określonego procentu całości kosztów tej grupy w danym okresie.

10. Opieka lekarska w zakresie określonym w art. 10 Kodeksu zmienionego niniejszym protokołem, bez warunku stażu.

CZEŚĆ III ZASIŁKI CHOROBY

11. Zasiłek chorobowy w wysokości nie niższej niż określona w art. 16 Kodeksu, wypłacany bez ograniczenia czasowego.

CZEŚĆ IV ŚWIADCZENIA W RAZIE BEZROBOCIA

12. Świadczenie z tytułu bezrobocia, w wysokości nie niższej niż określona w art. 22 Kodeksu, wypłacane bez ograniczenia czasowego, jeżeli dla celu ratyfikacji dokonuje się powołania na art. 21 pkt a Kodeksu zmienionego niniejszym protokołem.

13. Świadczenia dla pracowników, którzy nie mieli możliwości nabycia prawa do świadczeń na podstawie zwykłych postanowień ustawowych lub dla tych, którzy wyczerпали już zwykły okres wypłacania świadczeń.

CZEŚĆ V ŚWIADCZENIA EMERYTALNE

14. Świadczenie emerytalne w wysokości co najmniej 50% świadczenia, o którym mowa w art. 28 Kodeksu zmienionego niniejszym protokołem:

- a) w przypadku przewidzianym w ust. 2 art. 29 Kodeksu lub po dziesięciu latach zamieszkania, jeżeli przyznanie, o którym mowa w art. 28 Kodeksu zmienionego niniejszym protokołem, uzależnione jest od okresu zamieszkania i jeżeli członek nie powołuje się na postanowienia ust. 3 art. 29 Kodeksu;
- b) w przypadku przewidzianym w ust. 5 art. 29 Kodeksu z zastrzeżeniem ustalonych warunków dotyczących uprzedniej działalności gospodarczej osoby chronionej.

CZEŚĆ VI ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU WYPADKÓW PRZY PRACY I CHOROÓB ZAWODOWYCH

15. Readaptacja zawodowa ofiar wypadków przy pracy lub chorób zawodowych.

16. W przypadku śmierci żywiciela osoby chronionej wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej, okresowe wypłaty dla wstępnych żywiciela w wysokości co najmniej 20% poprzednich zarobków zmarłego lub zarobku dorosłego robotnika niewykwalifikowanego płci męskiej, obliczonego zgodnie z postanowieniami art. 65 lub 66 Kodeksu, w zależności od przypadku, z zastrzeżeniem, że okresowe wypłaty nie będą wyższe niż kwota, jaką żywiciel rodziny przekazywał na utrzymanie wstępnych.

17. W przypadku śmierci żywiciela osoby chronionej z innego powodu niż wypadek przy pracy lub choroba zawodowa, okresowe wypłaty dla pozostałych przy życiu członków rodziny, jeżeli zmarły żywiciel rodziny pobierał świadczenia z tytułu całkowitej lub znacznej utraty zdolności zarobkowania; wypłaty dla osób pozostałych przy życiu obliczane będą zgodnie z odpowiednimi postanowieniami Kodeksu zmienionego niniejszym protokołem.

CZEŚĆ VIII ŚWIADCZENIA MACIERZYŃSKIE

18. Jednorazowy zasiłek lub zasiłki z tytułu urodzenia dziecka lub okresowe wypłaty przez okres karmienia dziecka przez matkę.

19. Okresowe wypłaty, obliczone zgodnie z odpowiednimi postanowieniami Kodeksu zmienionego niniejszym protokołem, dla małżonek będących na utrzymaniu mężczyzn

należących do grup chronionych, w wysokości równej co najmniej 50% świadczenia, o którym mowa w art. 50 Kodeksu zmienionego niniejszym protokołem.

20. Świadczenia macierzyńskie bez żadnego warunku stażu.

CZĘŚĆ IX ŚWIADCZENIA INWALIDZKIE

21. Świadczenie inwalidzkie, w wysokości co najmniej 50% świadczenia, o którym mowa w art. 56 Kodeksu zmienionego niniejszym protokołem:

- a) w przypadku przewidzianym w ust. 2 art. 57 Kodeksu lub po pięciu latach zamieszkania, jeżeli przyznanie świadczenia, o którym mowa w art. 56 Kodeksu zmienionego niniejszym protokołem uzależnione jest od okresu zamieszkania i jeżeli członek nie powołuje się na postanowienia ust. 3 art. 57 Kodeksu;
- b) w przypadku gdy osoba chroniona nie spełnia warunków ustalonych zgodnie z postanowieniami ust. 2 art. 57 Kodeksu tylko z tego powodu, że w momencie wejścia w życie postanowień dotyczących stosowania tej Części Kodeksu zmienionego niniejszym protokołem była w zbyt zaawansowanym wieku, z zastrzeżeniem ustalonych warunków dotyczących uprzedniej działalności gospodarczej osoby chronionej.

22. Readaptacja zawodowa inwalidów.

CZĘŚĆ X ŚWIADCZENIA DLA OSÓB POZOSTAŁYCH PRZY ŻYCIU

23. Świadczenie dla osób pozostałych przy życiu, w wysokości co najmniej 50% świadczenia, o którym mowa w art. 62 Kodeksu zmienionego niniejszym protokołem:

- a) w przypadku przewidzianym w ust. 2 art. 63 Kodeksu lub po pięciu latach zamieszkania, jeżeli świadczenie, o którym mowa w art. 62 Kodeksu zmienionego niniejszym protokołem, uzależnione jest od okresu zamieszkania i jeżeli członek nie powołuje się na postanowienia ust. 3 art. 63 Kodeksu;
- b) w przypadku osób chronionych, których żywiciel nie spełnił warunków ustalonych zgodnie z postanowieniami ust. 2 art. 63 Kodeksu tylko z tego powodu, że w chwili wejścia w życie postanowień dotyczących stosowania tej Części Kodeksu zmienionego niniejszym protokołem był w zbyt zaawansowanym wieku, z zastrzeżeniem ustalonych warunków dotyczących uprzedniej działalności gospodarczej żywiciela rodziny.

24. Wypłaty okresowe dla wdowca ułomnego lub który był utrzymywany przez żonę żywiciela rodziny, w wysokości co najmniej 20% uprzednich zarobków żywiciela rodziny lub zarobku dorosłego robotnika niewykwalifikowanego płci męskiej, obliczonego zgodnie z postanowieniami art. 65 lub 66 Kodeksu, w zależności od przypadku.

CZĘŚĆ II, III, VI lub X

25. Świadczenie dla osób chronionych pracujących zawodowo, z tytułu poniesionych kosztów pogrzebu, wynoszące:

- i. trzydziestokrotność uprzedniego dziennego zarobku osoby chronionej, który stanowił lub stanowiłby podstawę wymiaru świadczenia dla osób pozostałych przy życiu, zasiłku

chorobowego lub świadczenia z tytułu wypadku przy pracy i choroby zawodowej, w zależności od przypadku; jednakże nie jest konieczne, by całe świadczenie było wyższe niż trzydziestokrotność stawki dziennej wynagrodzenia robotnika wykwalifikowanego płci męskiej, określonego zgodnie z postanowieniami art. 65 Kodeksu;

- ii. trzydziestokrotność dziennego wynagrodzenia dorosłego zwykłego robotnika niewykwalifikowanego płci męskiej, określonego zgodnie z postanowieniami art. 66 Kodeksu.

CZĘŚĆ II LUB III

26. Świadczenie dla wdów i dzieci chronionych będących na utrzymaniu lub dla wdów i dzieci na utrzymaniu osób chronionych, z tytułu poniesionych kosztów pogrzebu, wynoszące:

- a) piętnastokrotność uprzedniego dziennego zarobku żywiciela rodziny, który stanowi podstawę wymiaru zasiłku chorobowego; jednakże nie jest konieczne, aby całe świadczenie było wyższe od piętnastodniowego zarobku robotnika wykwalifikowanego płci męskiej, określonego zgodnie z postanowieniami art. 65 Kodeksu; lub
- b) piętnastokrotność dziennego wynagrodzenia dorosłego robotnika niewykwalifikowanego płci męskiej, określonego zgodnie z postanowieniami art. 66 Kodeksu.